

Fra Himalaya til Haslev

Kamal Kurmar Kuirala er en af de 100.000 etnisk nepalesisk bhutanere, der i 1990'erne blev fordrevet fra deres hjemland. I dag har han opgivet nogensinde at vende tilbage til Bhutan. Han håber dog stadig, at styret vil anerkende, hvad der skete dengang

Af Klara Breinholt og Lea Pilsborg

Foto: Rasmus F. Quistgaard

Kamal Kurmar Kuirala sidder ved sit spisebord i sin stue. På væggen over bordet hænger et sort-hvid portræt af hans far iført den rødternede bhutanske nationaldragt, og dørkarmene er udsmykket med farverige plastik-blomsterranker. Men det er også de eneste elementer i lejligheden, der vidner om Kamals tilknytning til Bhutan. Kamal sidder nemlig i den sjællandske by Haslev, langt væk fra sine bhutanske rødder. Det er 23 år siden, den nu 37-årige Kamal Kuirala sidst har stået med fødderne på bhutansk jord, og chancen for at det vil ske igen, er minimal, mener han selv.

Kampen om statsborgerskab

Kamal er en af de bhutanere, der er af etnisk nepalesisk afstamning, og som i starten af halvfemserne måtte flygte fra Bhutan på grund af voldsomme spændinger mellem den bhutanske regering og den sydbhutanske befolkning. "Det var det frygteligste, jeg nogensinde har oplevet", fortæller han.

Kamal kommer fra den sydlige del af Bhutan, hvor han voksede op i den lille landsby Leopani, tæt ved grænsen til Indien. Både dengang og nu er Sydbhutan et område, hvor majoriteten består af bhutanere med nepalesisk oprindelse. I folkemunde kaldes denne gruppe Lhotshampaer eller sydbhutanere.

Selvom Kamal kun var 14 år gammel, da han sidste gang så Bhutan, husker han tydeligt barndommen i det lille asiatiske kongerige.

"Jeg husker især konflikten mellem regeringen og sydbhutanerne. Men på det tidspunkt vidste jeg ikke, hvad den egentlige årsag til konflikten var. Jeg var jo

ikke politisk aktiv, da jeg var 14 år”.

Spændingerne mellem regeringen og de nu udviste Lhotshampaer startede i 1985, da regeringen reformerede landets tidligere statsborgerskabslov, og strammede reglerne for retten til statsborgerskab. Kamal forklarer, at årsagen til loven skal findes i regeringens ønske om at sikre, at sydbhutanerne ikke skulle gå fra minoritet til majoritet i hele Bhutan.

Loven ramte nemlig især den sydbhutanske befolkning. Over 100.000 sydbhutanere, cirka 20 procent af Bhutans samlede befolkning, blev fordrevet fra deres hjem, som konsekvens af den nye lovgivning. Selvom Kamal dengang ikke forstod konflikten til fulde, husker han stadig klart sydbhutanerens reaktion på loven.

”Der var en demonstration i september 1990. Jeg kunne se masserne demonstrere. Der var tusindvis fra det sydlige Bhutan, der deltog. Nærmest alle nepalesisk-talende bhutanere bakkede op om den demonstration. Folk følte, at deres rettigheder blev krænket af den daværende bhutanske regering. De ønskede, at regeringen skulle anse alle bhutanere som etniske bhutanere. De skulle behandles lige i alle henseender”

Voldtægter og tortur

Demonstrationens efterspil gik ikke stille hen, da både militær og politi blev sat ind i den sydlige del af landet.

”Det bhutanske militær kom jævnligt til landsbyerne og chikanerede folk fysisk. Selv dem, der intet gjorde, blev gennembanket, og kvinderne blev voldtaget. Det var masse-tortur”.

Hele perioden op til, at hans familie flygtede, oplevede Kamal som en meget urolig og usikker tid.

”Militæret kom tit forbi og gennemsøgte vores hus. De stillede en masse spørgsmål, for eksempel hvor min far var, hvis han ikke var hjemme”.

Det var frygten for, at uroen ville fortsætte og ramme Kamals familie, der gjorde, at de besluttede at forlade Bhutan.

”Om natten pakkede vi alle vores ting. Vi tog det med, vi kunne bære og gik i fem timer, før vi nåede grænsen til Indien”

Kamal og hans familie flygtede først til Indien, men ligesom tusindvis af andre Lhotshampaer blev de sendt videre til Nepal. Der blev oprettet syv flygtningelejre i det østlige Nepal på grænsen til Bhutan, afskåret fra det nepalesiske samfund. ”I omkring 18 år boede jeg i en flygtningelejr. Det var meget frustrerende, for jeg havde ingen planer om, hvor jeg skulle arbejde eller hvad jeg skulle lave næste år. Selv hvad jeg skulle lave i morgen, stod uklart. Jeg havde ingen fremtid. Det var den største frustration”.

Bhutan er ikke længere et mål

Flere ufrugtbare forsøg på bilaterale forhandlinger mellem den nepalesiske og bhutanske regering fik efterhånden håbet om at kunne vende tilbage til Bhutan igen, til at forsvinde hos de sydbhutanske flygtninge, fortæller Kamal. Så da muligheden for genbosættelse meldte sig, var han positiv.

”På det tidspunkt følte jeg, at genbosættelse var den bedste mulighed for mig. Jeg så ingen mening i vende tilbage til Bhutan, for det gik op for mig, at den bhutanske regering ikke ville tage os tilbage”

I dag ønsker Kamal ikke at komme tilbage til Bhutan, selv ikke hvis den bhutanske regering gav ham tilbuddet.

”Selv hvis den bhutanske regering beslutter sig for at anerkende os som bhutanske statsborgere og giver os lov til at vende tilbage til Bhutan, tror jeg mange ville takke nej. Målet er ikke længere at komme tilbage til Bhutan. Vores liv er her nu. Vores største ønske er, at den bhutanske regering vil anerkende, hvad der skete i 90'erne og anerkende os som ægte bhutanere”.

Klara Breinholt og Lea Pilsborg er journalistelever på Krogerup Højskole og var med kurset Journalistik og medier på reportagetur i Bhutan i oktober.